

Дар'я Цимбалюк,

студентка 1 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Психологічні чинники у формуванні правової культури студентів правників*

Правова культура студентів правничих спеціальностей є однією з ключових складових їхньої професійної підготовки та майбутньої діяльності в сфері права. Ця тема має важливе значення як для самого студента, так і для суспільства в цілому, оскільки вона визначає рівень правової свідомості та вміння майбутніх юристів користуватися правом відповідно до його загальних принципів та нормативних актів. Правова культура особистості студента-правника обумовлюється комплексом психологічних чинників, які впливають на його сприйняття, розуміння та застосування правових норм.

Правова культура студентів (ПКС) правників є ключовим аспектом їхньої професійної підготовки та майбутньої діяльності в сфері права. ПКС можна розглядати як духовно-матеріальну систему, яка забезпечує ефективне використання законодавчих та інших нормативних документів у професійній діяльності студентів для вирішення завдань [1,с.34-35]. У професійній підготовці ПКС представляє собою єдність гносеологічного,

* Наукова керівниця – завідувачка кафедри теорії та історії держави і права Віра Качур

аксіологічного, діяльнісного та технологічного компонентів, які відображають критерії формування цієї культури.

Над проблемою формування правової культури працювали такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як С.Алексєєв, В. Баранов, В. Казимирчук, Д. Керімов, В.Кудрявцев, О.Скакун, А.Рабинов, В.Сальников, О.Шапієва та ін.

Структурні компоненти ПКС у професійній підготовці виявляються через функціональні аспекти. Серед найважливіших функцій можна виділити пізнавально-перетворювальну, праворегулятивну, ціннісно-нормативну, комунікативну, прогностичну, правосоціалізаційну та гуманістичну функції [2, с.66-68].

Модель формування ПКС включає цільовий, структурно-змістовий, організаційно-процесуальний і контрольний-оцінний компоненти, які допомагають розкрити теоретичну сутність, внутрішню структуру і логіку цього процесу [3,с.11-15]. Ця модель ґрунтується на принципах системності, концептуальності, правової обумовленості та прогностичності, сприяючи створенню правового освітнього простору і забезпечуючи формування ПКС в умовах професійно-педагогічної освіти.

Психологічні чинники в формуванні ПКС правничих спеціальностей є сукупністю психічних процесів та особистісних властивостей, які впливають на сприйняття, розуміння та застосування правових норм [4, с. 14-15]. Це включає в себе мотивацію до вивчення права, особистісні риси, такі як емпатія та відповідальність, а також здатність до аналізу та рішень у правових ситуаціях. Психологічні чинники визначають, наскільки студенти сприймають та інтегрують правові норми у своє особистісне й професійне життя, а також як вони взаємодіють з іншими учасниками правового процесу. Саме тому психологічний аспект грає важливу роль у формуванні глибокої та компетентної правової культури серед майбутніх правників.

Один з ключових психологічних чинників, який впливає на формування правової культури студентів правників, - це мотивація до вивчення права та участі у правовій діяльності. Мотивація може бути внутрішньою (особистісними цілями, інтересом до права, бажанням досягнути успіху у цій галузі) або зовнішньою (вплив соціального оточення, очікування родини, вчителів або співробітників)[5, с.33-36]. Студенти, які мають внутрішню мотивацію, частіше демонструють більшу активність у навчанні, глибше розуміють матеріал та більш успішно застосовують отримані знання у практичній діяльності. Така мотивація також сприяє постійному самовдосконаленню та розвитку у сфері права, що створює основу для формування стійкого і високорівневого рівня правової культури у майбутніх правознавців.

Іншим суттєвим психологічним аспектом, який має вплив на розвиток правової культури серед студентів правознавців, є особистісні характеристики цих осіб.

Особливості характеру, рівень емоційної стійкості, рішучість та самоконтроль можуть визначати, наскільки студенти в змозі впроваджувати правові норми у своєму житті та професійній діяльності [6,с.38]. Наприклад, студенти з високим рівнем емпатії та здатністю до співпереживання можуть бути більш схильні до розуміння потреб та прав інших людей, що може позитивно вплинути на їхню здатність до вирішення правових конфліктів та застосування права в адекватних ситуаціях.

Також соціальне середовище та взаємодії з оточуючими також мають значний вплив на формування правової культури. Зокрема, студенти можуть бути позитивно або негативно налаштовані своїми рідними, друзями, викладачами та колегами на факультеті [6,с.41]. Позитивна підтримка та стимулювання з боку оточуючих може збільшити впевненість студентів у своїх здібностях та вірі у власну здатність до правильного застосування правових норм. Навпаки, негативний вплив або дискомфортне середовище може створювати перешкоди для ефективного навчання та розвитку в сфері права.

Ще одним важливим психологічним чинником, який впливає на формування правової культури студентів правників, є їхня здатність до критичного мислення та аналізу. Студенти з вищим рівнем критичного мислення здатні критично оцінювати правові проблеми, аргументи і докази, розвивати власні точки зору та вибирати найбільш обґрунтовані рішення. Це допомагає їм краще розуміти суть правових питань, розвивати аналітичні навички та приймати обґрунтовані рішення у складних правових ситуаціях.

Усі ці психологічні чинники, включаючи здатність до критичного мислення та аналізу, а також соціальну підтримку та взаємодію, впливають на процес формування правової культури студентів правників, сприяючи їхньому розвитку як компетентних та відповідальних фахівців у галузі права, що забезпечує їх готовність до викликів та завдань професійного життя.

Література

1. Соціологія: Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. К.: ВЦ «Академія», 2008. С. 223.
2. Бачинський Т. Правова культура: деякі сучасні підходи до її розуміння. *Юридична Україна*. 2011. № 8. С. 16-20.
3. Годун Н. Ю. Правова культура: дефініція поняття. *Наше право*. 2015. № 1. С. 11-15.
4. Данильян О. Г. Деякі проблеми формування правової культури в перехідному суспільстві. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2004. Вип. 7. С. 14-26.
5. Конспект лекцій з курсу “Теорія мотивації” / Укладач О.В. Прокопенко. Суми: Вид-во СумДУ, 2006. С. 171.

6. Денищик О.І. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх юристів.
Педагогічний дискурс. 2008. Вип. 3. С. 85-88.

* Наукова керівниця – асистентка кафедри теорії та історії держави і права Людмила Протосавіцька



Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**